

УНІВЕРСИТЕТ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ
В ПЕРЕЯСЛАВІ

Рада молодих учених університету

Матеріали
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

31 серпня 2023 року

Вип. 96

Збірник наукових праць

Переяслав – 2023

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 96. 113 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В. П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Воловик Л. М. – кандидат географічних наук, доцент

Гузун А. В. – кандидат біологічних наук, доцент

Євтушенко Н. М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С. М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Носаченко В. М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Руденко О. В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А. А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О. Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш. С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Юхименко Н. Ф. – кандидат філософських наук, доцент

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій

©Університет Григорія Сковороди
в Переяславі

©Рада молодих учених університету

МИСТЕЦТВО

УДК 681.84.085:728.2

Сергій Цимбал, Катерина Цимбал
(Київ, Україна)

АРТИКУЛЯЦІЯ ШТРИХІВ І МЕЛІЗМАТИКИ ТА СПЕЦИФІЧНІ ПРИЙОМИ ГРИ У ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ

У статті розглянуто варіанти артикуляції прикрас та спец ефектів, які використовуються при виконанні естрадної та джазової музики.

Ключові поняття: мелізми, штрихи, динаміка, ритм, інтонація.

The article examines options for the articulation of decorations and special effects used in the performance of pop and jazz music.

Key words: melismatics, articulations, dynamics, rhythm, intonation.

Навіть людина, що далека від музичного мистецтва, з легкістю відрізняє естрадну музику від класичної, джазову від рокової, та старовинну від сучасної. Зрозуміло, що ритми та темпи, мелодія і гармонія, що звучать у музичних творах, несуть цю інформацію. Але, не в останню чергу, відрізнити музичні жанри і стилі можливо за рахунок мелізматики. Тобто за набором усіляких прикрас до виконання музичних звуків. Подібно до штрихів, їх звучання має досить своєрідний характер. Якщо у класичній музиці виконання прикрас потребує, як правило, філігранної точності й чіткості, то в естраді і джазі абсолютно необхідна «джазова недбалість», яка є найважливішою і невід'ємною складовою цього жанру. Легкість і ненав'язливість звучання мелізмів досягається за допомогою розслаблених і вільних рухів пальців та великого контрасту в динаміці (гучності) між основним тоном мелодії і прикрасами, що забезпечується сильним і різким перепадом потужності виконавського видиху. При цьому має зберігатися ритмічна точність.

В цій роботі ми розглянемо мелізми, які використовуються в естрадній та джазовій музиці.

Практично всі прикраси і спецефекти мають стандартні позначення у нотному тексті джазових творів. Наведемо основні з них та пояснимо способи їх виконання на духових інструментах.

 Legato Tongue – «джазовий» варіант штриха «detache», забезпечується м'якою або середньою атакою звуку за допомогою язика, тривалість витримується повністю. При виконанні цим штрихом вісімок і більших тривалостей звук саксофону має ледь затухати, виконуючи невелике *diminuendo*, що нагадує звучання джазового контрабасу. Відповідає звуконаслідувальним складам «Doo», «Du», «Doo». Може позначатися рискою «-» над або під нотою, але може бути взагалі ніяк не позначений, оскільки є штрихом «за замовчуванням» для всіх нот усередині музичної фрази. Якщо звуки об'єднані фразувальною лігою, то вони виконуються саме штрихом *Legato Tongue*, тобто всі звуки, об'єднані фразувальною лігою, артикуються за допомогою м'якої атаки язика.

 Heavy Accent – у класичній музиці цей штрих називається «*marcato*», тобто підкреслена, акцентована нота. Звук згасає трохи сильніше, ніж при *Legato Tongue*, а починається із жорсткої атаки за допомогою язика та різкого і потужного імпульсу дихання. Штрих *Heavy Accent* відповідає вимові складів «Tah», «Dah». Він може не позначатися в нотному тексті, оскільки постійно використовується для початку фраз. У разі виділеної ноти всередині музичної фрази, як правило, ставиться позначка «>», за винятком крайніх нот.

 Staccato – уривчаста коротка нота, закінчення якої здійснюється за допомогою язика, яким різко зупиняють коливання тростини. Тривалість звучання не залежить від

нотації, тобто вісімка і четвертна звучать однаково. Як правило, цей штрих виконується з легким акцентом і відповідає вимові складу «Dit», у нотному тексті позначається крапкою над нотою «•».

 Heavy Staccato Accent – уривчаста акцентована коротка нота, закінчення якої проводиться за допомогою язика. Тривалість звука дещо довшя, ніж у *Staccato*, і також не залежить від нотації, тобто вісімка і четвертна мають однакову тривалість звучання.

Цей штрих є найпоширенішим позначенням уривчастих коротких нот у партитурах для Big Band «^», і відповідає вимові складу «Dot».

 Ghost Note – «мертві ноти» або «ноти-примари». Часто позначаються головкою ноти у вигляді літери «x», оскільки на струнних музичних інструментах виконуються без певної звуковисотності. Однак у нотації для духових інструментів більш доречно використовувати позначення, при якому нота береться в дужки, оскільки висота виконуваного звуку в будь-якому випадку буде цілком конкретною. Цей прийом дає можливість посилити контрастність ритму, збільшуючи різницю між гучністю сильних і слабких долей. *Ghost Note* виконується за допомогою різкого послаблення дихання, коли нота ніби «ковтається». На саксофоні його можна поєднувати із приглушенням кінчика тростини легким дотиком язика. Відповідає вимові складу «Dn».

 Du Wah – «жаба», в нотах для саксофону може називатися «*Alternate Fingering*», тобто альтернативна або «фальшива» аплікатура. Цей ефект отримується при чергуванні альтернативної аплікатури, яка позначається «+», і стандартної, що позначається «o». Найчастіше використовується альтернативна аплікатура для ноти *Ля* другої октави. Вона полягає в тому, що до стандартної аплікатури додаються ще й клапани *Фа*, *Ми* і *Пе* у правій руці. Для альтернативної ноти *Соль* другої октави натискаємо все, як для *До* першої октави, але з октавним клапаном і без клапану *Фа* у правій руці. Альтернативна *До* другої октави – як *До* першої, але з октавним клапаном. Для ноти *Пе* другої октави існує дві альтернативні аплікатури: стандартна з додаванням відкритого клапана *Пе* третьої октави, а також просто, стандартна *Пе* третьої октави, але без октавного клапана. Це найпоширеніші ноти, для яких використовується альтернативна аплікатура, інші виконуються за аналогічним принципами. Ноти, виконані альтернативною аплікатурою, звучать дещо приглушено і більш «темним» звуком. Через контраст між гучністю і тембром сусідніх «закритих» і «відкритих» нот досягається своєрідний «квкаючий» ефект. Прийом гри *Du Wah* може виконуватись як з атакою (за допомогою язика) на кожен ноту, так і без неї. Він імітує звучання складів «*Du Wah*» або «*Du Dah*». На мідних духових інструментах (труба, тромбон та ін.) такий ефект досягається за допомогою прикривання розтрубу *сурдиною* (вантус), *капелюхом* або *долонею*.

 Scoop – короткий «під'їзд» до ноти, який виконується на саксофоні за допомогою дихання, коли звук видувають з відкритою щелепою трохи раніше необхідного моменту звучання, а потім плавно закривають щелепу, точно потрапляючи в написану ритмічну долю і звуковисотність.

 Short Fall – коротке «скидання», різке зниження звуковисотної інтонації, застосовується до четвертних і коротших тривалостей. На саксофоні цей прийом виконується засобом відкривання щелепи й ослаблення дихання, а закінчується без певної звуковисотності.

 Long Fall – довге «скидання» – поступове плавне (згасаюче) зниження висоти звука, зазвичай застосовується до четвертних і довших тривалостей. Залежно від темпу може використовуватись діатонічне або хроматичне довге скидання, можливе їх поєднання. *Long Fall* має закінчуватись на невизначеній висоті звука. Існує «правило двох половин», згідно з яким першу половину написаної тривалості ноти витримують і тільки потім у другій половині починають довге скидання.

 Drop Into a Note – теж своєрідне коротке «скидання», але тільки не від ноти, а в напрямку до неї. Цей прийом виконується, як правило, за рахунок тривалості попередньої паузи. За півдоли до ноти з відповідною позначкою починаємо

скидання з ноти, що знаходиться вище, і точно акцентовано вчасно приходимо в цільову ноту. Мінімальний звуковисотний інтервал між нотами – терція, максимальний – октава.

Doit – швидкий висхідний хроматичний *slur* угору від ноти, гучність якого згасає із підвищенням звуку. *Doit* закінчується на невизначеній висоті.

Bend – своєрідний спосіб розділити дві ноти однакової звуковисотності, який здійснюється на саксофоні тільки за допомогою керованого дихання, яке здійснюється за допомогою рухів нижньої щелепи. Цей прийом виконується за рахунок тривалості попередньої ноти, тобто за половину долі до ноти, позначеної знаком «*Bend*», відкриваємо щелепу, знижуючи звук приблизно на тон, потім плавно закриваємо щелепу, точно потрапляючи в необхідну метричну долю і звуковисотність ноти зі знаком «*Bend*».

The Squeeze – довгий «під'їзд» до ноти, який починається із звуку конкретної або невизначеної висоти. Невизначена висота звука при цьому позначається нотною головкою у вигляді літери «x». Залежно від темпу може використовуватись діатонічний або хроматичний *The Squeeze*, також можлива їх комбінація. Основну увагу варто звертати на точне виконання ритму початкової і кінцевої нот. *The Squeeze* може використовуватись у поєднанні з попереднім *Long Fall*.

Glissando – особливий прийом гри на музичному інструменті, який полягає в легкому і швидкому з'єднанні нот у низхідного чи/та висхідному русі. Залежно від темпу може використовуватись як діатонічне, так і хроматичне *Glissando*, можлива їх комбінація. Як правило глісандо виконується за рахунок тривалості останньої частки попередньої ноти.

Legato – максимально плавне з'єднання звуків без допомоги язика. Штрих, поширений в академічній музиці, досить активно використовується в естраді і джазі. Однак, як правило, застосовується для створення більшого контрасту з акцентованими нотами у процесі виконання високошвидкісних пасажів та мелізмів.

The Shake – специфічна «блюзова» трель, яка виконується засобом чергуванням основного тону з допоміжним, розташованим на малу терцію вище.

Wide Shake – те саме що і «*The Shake*», але ширше за звуковисотним діапазоном і повільніше за швидкістю. Цей прийом можна назвати повільним і широким «тремтінням».

Зазвичай до кінця звучання дещо прискорюється. На саксофоні зручніше виконувати *Wide Shake*, коли між основним і допоміжним звуком інтервал квінта. На трубі і тромбоні інтервал може складати октаву.

The Flip – спосіб з'єднання нот, що нагадує глісандо, однак під час виконання *The Flip* звук спочатку підвищується до певного ступеня ладу, що знаходиться трохи вище від основного тону, а потім знижується (сповзає) до розташованого нижче ступеня. Найчастіше застосовується у з'єднанні звуків, що знаходяться на відстані терції.

Під час гри усіх видів «під'їздів», «скидів» та глісандо необхідно дотримуватись визначеного в нотах ритмічного малюнку. Під час гри в оркестрі надзвичайно важливою є синхронність у виконанні цих прикрас кількома інструментами, для цього потрібно слухати лідера (концертмейстера партії) і грати з ним в ансамблі – ритмічному й мелодичному. Концертмейстер має проставити в партитурі і в партіях необхідні позначки, які будуть однозначні і зрозумілі виконавцям (цифрою підписати номер частки, на якій починається скидання, а цифрою з мінусом позначити номер частки, на яку має відбутися зняття звучання). Наприклад:

3 -1

Мелізми – мелодичні прикраси, орнаменти, які не змінюють темп і ритм музичної фрази. Під час виконання мелодії з мелізмами основний зміст музичних фраз має залишатися незмінним, також повинна зберігатися розстановка логічних акцентів та відповідність основних нот сильним і слабким долям такту. У джазі використовують основні мелізми, запозичені із класичної музики (трелі, морденти тощо), але з різновидами, властивими джазу – *lip trill* (губна трель), *wide lip trill* (вільна губна трель з великим інтервалом), *shace* (мордент із сильним вібратором), які

наприкінці фрази виконують труби, тромбони, а також вокалісти.

Trill – вид мелізму, швидке багаторазове чергування двох суміжних (віддалених на півтону) звуків. Трель позначається знаком *tr* над нотою, яка є основою для трелі. У більшості випадків виконується шістьнадцятими тривалостями нот, тобто фактично трель є знаком скорочення нотного письма, який при цьому повідомляє, що це чергування нот є прикрасою. Для позначення хроматичного допоміжного ступеню, який не входить до гамми відповідної тональності твору, вказують знаки альтерації над знаком трелі:

Mordent – назва мелізму, виконання якого полягає у швидкому послідовному чергуванні трьох нот – головної (тієї, яка написана), допоміжної (яка на секунду вища від головної) і знову головної. Мордент можна назвати маленьким шматочком трелі, або її однією ланкою – верхнім оспівуванням (спочатку виконуємо основний тон, потім робимо крок на щабель вище, і потім повертаємось на вихідний основний тон).

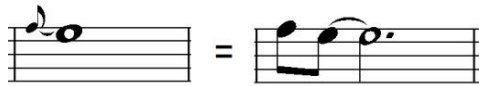

«**Перекреслений мордент**» відрізняється від простого морденту тим, що мелодичний рух здійснюється не вгору, а вниз, тобто виконується нижнє оспівування основного тону. Обидва види мордентів можуть використовуватися зі знаками альтерації.

Turn (Gruppetto) – мелодична прикраса із групи мелізмів, що об'єднує 4 – 5 звуків. Групето – це своєрідне поєднання верхнього та нижнього мордентів, тобто

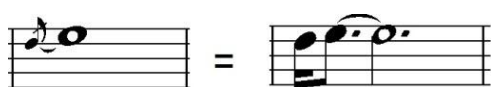
оспівування за схемою: основний тон – ступінь вгору; основний тон – ступінь униз; основний тон. Зустрічається також і в дзеркальному відображенні, тобто спочатку оспівування вниз, а потім – угору.

Appoggiatura – «довгий» форшлаг, серед мелізмів є

винятком із правила, бо допоміжна нота виконується за рахунок основної. *Аподжатура* фактично є невід'ємною частиною мелодичної будови музичної фрази. При цьому не варто забувати, що логічний акцент має припадати на основну ноту, а не на форшлаг. Є форшлагів низхідні та висхідні, в академічній музиці вони, зазвичай, супроводжуються виноскою, в якій розшифровується спосіб їх виконання.

Acciaccatura – «короткий» форшлаг, який також є винятком серед мелізмів, оскільки в деяких випадках може виконуватися за рахунок основної ноти (для цього

обов'язково робиться спеціальна позначка в нотному тексті). Якщо ж ніяких виносочок немає, то *ачакатура* виконується за рахунок попередньої ноти або паузи. Зустрічається як у висхідному, так і в низхідному вигляді.

Grace Note – ноти-прикраси, які передують основному звуку і завжди виконуються за рахунок попередньої ноти або паузи. Може використовуватись одна або кілька затактових нот-прикрас у висхідному або низхідному русі. В естраді і джазі найчастіше зустрічається короткий висхідний форшлаг.

 Vibrato – на саксофоні є періодичною перманентною зміною звука відразу за трьома взаємопов'язаними параметрами – звуковисотністю, гучністю, тембром. Амплітуда звуковисотності може доходити до чверті тону вниз і вгору, при цьому найбільша гучність і найяскравіший тембр звучать у верхній половині *вібрато*, а нижній звук стає тихішим і трохи приглушеним. Частота й амплітуда вібрації безпосередньо пов'язані з темпом і ритмічною пульсацією музичного твору. При цьому варто особливу увагу приділити вивченню різних видів характеру *vibrato*, властивих різним епохам історії естрадної і джазової музики. Для цього необхідно під час прослуховування музичних записів сконцентрувати увагу на *vibrato* і проаналізувати індивідуальні риси його виконання визначними музикантами та біг-бендами. Грамотне застосування прийому *vibrato* надзвичайно важливе для адекватності звучання і в оркестрі, і в сольному виконавстві. В естрадно-джазовій музиці *vibrato* на саксофоні контролюється за допомогою жувальних рухів нижньої щелепи або амплітудою коливань діафрагми.

Subtone – приглушене звучання саксофону, що нагадує шепіт. Під час гри *субтоном* підборіддя відсувається трохи назад, нижня губа в розслабленому стані лежить на кінчику тростини та приглушує високі частоти, що якраз і надає характерного тембру, який в основному використовується для різного роду ліричних музично-художніх образів. Особливо часто субтон можна почути у повільних стилях джазової музики, таких як *jazz ballad, bossa nova, slow swing*.

The Growl – загальна назва для групи тембрових ефектів (т. зв. «гарчання»), принцип яких заснований на перманентному перериванні потоку повітря, що подається в мундштук саксофону. Різні види *гроулу* можуть виконуватися за допомогою голосових зв'язок, піднебінного язичка, язика і навіть гортані. Частіше виконується за допомогою голосових зв'язок, оскільки гроул має не тільки різні за характером варіанти звучання, які залежать від висоти звука, а й надзвичайно гнучкий в управлінні – можна «прогарчати», «завищати» або «прохрипіти» цілком увесь музичний твір, або трохи «рикнути» буквально на одній ноті (чи її початку), щоб підкреслити акцентовану атаку звука за допомогою гроулу.

Split Tone – «розщеплення» звуку. При цьому може звучати кілька гармонік – додаткових обертонів, з яких найбільш яскраво вираженим є верхній тон, а решта обертонів – значно тихіше і сприймаються як додаткові складові тембру верхньої основної ноти. Цей прийом здійснюється за допомогою специфічного спрямування і швидкості руху повітряного струменю, який подається у тростину саксофону, а також із використанням спеціальної аплікатури.

Multiphonics (акорди). Це спеціальні аплікатурні прийоми, які за допомогою дихання дають можливість на саксофоні видобувати одночасно кілька звуків. Принцип подібний до *Split Tone*, однак у результаті отримуємо окремі гармоніки – додаткові обертони, які звучать із приблизно однаковою гучністю та утворюють повноцінний акорд. При цьому найкраще чути верхню ноту, яка є мелодичною. Оскільки природа цього ефекту відбувається з натурального обертонового звукоряду, акорди набувають широкого розташування, і, в більшості випадків, крім основного тону звучать надбудови акорду.

Lay Back – ритмічний спецефект із сфери аранжування та музичного часу, при якому духові інструменти біг-бенду навмисно відстають від ритм-секції на певну невелику тривалість, яку задає лідер. Якщо провести такий експеримент: під час швидкої ходи різко відхилити корпус тіла назад, то виникає відчуття, яке можна описати словосполученням «Lay Back», що в перекладі з англійської означає «лягати на спину, відкидатися». Коли фраза виконується тільки групою саксофонів, то затримкою керує перший альт-саксофоніст. У групі тромбонів таку роль виконує перший тромбоніст. А в групі труб керує музикант, який виконує партію першої труби, до того ж йому належить головна роль у *tutti*, коли фразу

виконують усі духові інструменти оркестру. Зазвичай цей ефект використовується для виконання окремих фраз у музичному творі, і створює відчуття своєрідного «зависання», гальмування і навіть уповільнення, при цьому реальний темп музичного твору залишається незмінним. Такий виконавський прийом у партитурі й партіях позначається «Lay Back».

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Апатский В. Основи теорії і методики духового музичноно-виконавського мистецтва. Київ: НМАУ ім. П. Чайковського, 2006. 432 с.
2. Горват І., Вассербергер І. Основи джазової інтерпретації. Київ: Музична Україна, 1980. 120 с.
3. Плетніченко В.І. Підготовка студента-музиканта до керування духовим оркестром. Мелітополь : Мелітополь. держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2007. 96 с.
4. Пляченко Т.М. Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] / [Рекомендовано Мін. освіти і науки України]. Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2009. 232 с.
5. Полянський Т. Традиційний джаз. Київ: Муз. Україна, 2015. 336 с.
6. Хаймович А. Саксофон: джаз, блюз, поп, рок : учеб. пособие. Санкт-Петербург: «Лань»; Изд. «Планета музыки», 2018. 372 с.
7. Цимбал С.В., Цимбал К.О. Методично-репертуарний посібник для студентів закладів вищої освіти «12 імпровізацій на теми джазових стандартів» Київ: НВП «Інтерсервіс», 2021. 186 с.
8. Юцевич Ю. Є. Музыка : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2003. 352 с.
9. Mintzer B. 14 Blues & Funketudes. Miami, Fl 33014 : WARNERBROS. PUBLICATIONS, 1996. 57 с.

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Володимир Романюк, Олег Рудь, Ольга Кирильчук

АКТИВНІСТЬ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ ТА ФІЗИЧНЕ І ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я
ЛЮДИНИ: ЕКОЛОГІЧНІ ТА КЛІНІЧНІ АСПЕКТИ

3

ПОЛІТОЛОГІЯ

Наталія Матвійчук

КОНФЛІКТОГЕННІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ВИЗНАЧАЛЬНИХ ХАРАКТЕРИСТИК
СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

11

МИСТЕЦТВО

Сергій Цимбал, Катерина Цимбал

АРТИКУЛЯЦІЯ ШТРИХІВ І МЕЛІЗМАТИКИ ТА СПЕЦИФІЧНІ
ПРИЙОМИ ГРИ У ДЖАЗОВОМУ ВИКОНАВСТВІ

14

ПЕДАГОГІКА

Іван Алмашій

МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ

20

Іван Алмашій

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ
ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

22

Іван Алмашій

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГОСПРЯМОВАНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДІ
В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ

26

Вікторія Данилюк

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

28

Лілія Квас

МУЛЬТИСЕНСОРНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН
ПРИРОДНИЧОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

30

Вікторія Лаговська

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ
КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

33

Ірина Попова, Сергій Чаусов

СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS
ВИПУСКНИКІВ-ЕНЕРГЕТИКІВ

38

Ірина Попова

СУЧАСНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС У ЗВО ЗА ДОПОМОГОЮ
ПЕДАГОГІЧНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

42

ПСИХОЛОГІЯ

Іван Алмашій

МОДЕЛІ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТА В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

46

Іван Алмашій

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ НЕЗАДОВОЛЕНІСТЮ
ПРОФЕСІЄЮ У ФІНСЕКТОРІ

49

Іван Алмашій

СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ

54

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

Ганна Боцу

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

58

<i>Олена Диногло</i>	
САМОВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	61
<i>Анастасія Желяскова</i>	
АНАЛІЗ КООРДИНАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ВОЛЕЙБОЛУ	64
<i>Артем Зінунов</i>	
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИЛИ УДАРУ В БОКСІ ЗА ДАНИМИ СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	67
<i>Валерій Ісічко, Ніна Санжарова, Ганна Ісічко</i>	
ДОКОРІННІ ЗМІНИ В ПРОФІЛАКТИЦІ ТРАВМАТИЗМУ ПРИ ПАДІННІ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ У СПОРТСМЕНІВ ДЖИУ ДЖИТСУ	69
<i>Дмитро Куємжи</i>	
НАЦІОНАЛЬНІ ВИДИ СПОРТУ ЯК НАПРЯМ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	75
<i>Світлана Лунгу</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ПРОГРАМИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗАСОБАМИ БАСКЕТБОЛУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ	78
<i>Максим Молодан</i>	
УРОК ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ФІЗИЧНОГО ЗДОРОВ'Я	82
<i>Ніна Санжарова, Анастасія Семенова</i>	
ТАНЦІОВАЛЬНА ZUMBA ЯК ОКРЕМИЙ ФІТНЕС-НАПРЯМОК	85
<i>Ірина Собко, Димитрій Колєнов</i>	
ОГЛЯД СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ТЕСТУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ БОКСЕРІВ	87
<i>Ірина Собко, Олександр Проходець</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ДЗЮДОЇСТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ	92
<i>Олег Харицький</i>	
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	94
<i>Анна Ярославцева</i>	
СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНОК, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ НА ГРУПОВИХ ВПРАВАХ В ХУДОЖНІЙ ГІМНАСТИЦІ	98
ТЕХНІЧНІ НАУКИ. ТРАНСПОРТ	
<i>Vadim Nantoi, Daria Nantoi, Alexandru Buga, Olivian Pădure, Iurie Tezec</i>	
WHO'S AFRAID OF TECHNICAL SCIENCES: SOLUTIONS TO THE CHALLENGES OF TEACHING TECHNICAL SUBJECTS	101
АРХІТЕКТУРА І БУДІВНИЦТВО	
<i>Анжела Кицкай, Олександр Зіненко</i>	
ШУМОІЗОЛЯЦІЯ В НОВОБУДОВАХ. ЯК УНИКНУТИ ПОМИЛОК?	106
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	109

Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. Переяслав, 2023. Вип. 96. 113 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscientific.webnode.com.ua>

Укладачі: С. М. Кикоть, І. В. Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І. В. Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
08401, вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав, Київська обл., Україна,
тел. +380930569496,
сайт: confscientific.webnode.com.ua